

Svar på spørsmål knyttet til vitnemål og fritak for opplæring i kroppsøving for privatist

Utdanningsdirektoratet svarte Fylkesmannen i Oslo og Akerhus om reglene om fritak for opplæring i kroppsøving for privatister.

TOLKNINGSUTTALELSE | 18.08.2017

Gjelder

- [Forskrift til opplæringslova - § 1-12 Fritak frå opplæring i kroppsøving](#)
- [Forskrift til opplæringslova - § 1-13 Fritak frå fag for privatistar og vaksne som følgjer vidaregåande opplæring spesielt organisert for dei](#)
- [Forskrift til privatskolelova - § 3-41. Unntak ved yrkesfaglege utdanningsprogram](#)
- [Forskrift til privatskolelova - § 5a-2 Fritak frå opplæring i faget kroppsøving for elevar i vidaregåande opplæring](#)
- [Forskrift til opplæringslova - § 3-39. Vitnemål i vidaregåande opplæring](#)

Vi viser til deres e-post 15.08.2017 og til tidligere korrespondanse. Dere har en privatist som har vært elev ved Heltberg Vg1 og Vg2, men som sluttet etter Vg2 og fullfører Vg3 som privatist. Hun hadde vedtak om fritak for vurdering med karakter hos Heltberg da hun gikk der (ikke vedtak om fritak fra opplæring). Dere stiller spørsmål om dette fritaket fortsatt gjelder selv om hun sluttet ved skolen etter Vg2 og fullført løpet som privatist. Videre spør dere om Heltberg kan skrive ut vitnemål til henne eller må hun ta eksamen i kroppsøving siden hun nå er privatist?

Vårt svar:

Utdanningsdirektoratet avgjør ikke enkeltsaker og vårt svar blir derfor generelt.

Utskriving av vitnemål

I frittstående skoler skal vitnemål for elever skrives ut av skolen der eleven fullfører og består opplæringen, jf. forskrift til friskoleloven § 3-41. Skolen er også ansvarlig for å skrive ut vitnemål til elever som fullfører opplæringen, men som først senere består alle fag. Merk at den frittstående skolen ikke er ansvarlig for å skrive ut vitnemål til elever som ikke har fullført opplæringen ved skolen. For privatister som ikke tidligere har oppfylt kravene til vitnemål, er det den fylkeskommunen der privatisten sist fikk standpunkt karakterer i et fag som skal skrive ut vitnemålet, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-42.

Kompetansen til å fatte vedtak om fritak fra opplæring i kroppsøving etter forskrift til opplæringsloven § 1-12 jfr. § 1-13 første ledd

Rektor kan etter søknad gi privatister fritak fra opplæring i faget kroppsøving, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-12, jf. § 1-13 første ledd. Ordlyden passer ikke godt til privatister idet privatister melder seg opp til eksamen og ikke følger videregående opplæring i offentlige skoler. Utdanningsdirektoratet mener gode grunner taler for at fylkeskommunen der privatisten er bosatt, skal fatte vedtak etter forskrift til opplæringsloven § 1-12, jf. § 1-13, dersom privatisten ikke tidligere har oppfylt kravene til vitnemål. Utdanningsdirektoratet viser i den sammenheng til at fylkeskommunen er ansvarlig for å skrive ut vitnemål til denne privatistgruppen, jf. ovenfor.

Daglig leder ved frittstående skole kan gi fritak for opplæring i faget kroppsøving for elever, jf. forskrift til friskl. § 5a-2, men ikke for privatister.

Nærmere om fritak for opplæring i kroppsøving for privatister

Utdanningsdirektoratet viser til at privatister er gitt tilsvarende rett til fritak for opplæring i kroppsøving som elever etter forskrift til opplæringsloven § 1-13 første ledd, jf. § 1-12. Det vises til «opplæring» i § 1-12. Privatister har muntlig-praktisk eksamen og ikke tradisjonell opplæring i faget. Det må likevel antas at henvisningen til privatister viser til mulighet for fritak fra eksamen/fritak fra faget, til tross for at fritak fra vurdering og eksamen vanligvis reguleres i § 3-23, jf. § 3-24. Utdanningsdirektoratet forstår bestemmelsen slik at privatister skal kunne fritas fra faget/opplæringen på lik linje med elever.

Utdanningsdirektoratet viser til at det kun er dersom privatisten kan dokumentere at opplæring i kroppsøving er til skade for privatisten, at han eller hun kan få fritak fra *opplæring* i faget, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-12, jf. § 1-13 første ledd.

Vår referanse: 2017/5460

